

Futónak indult viszonyból tartós ragaszkodás. Visszaemlékezések a TMT 40. évfordulója alkalmából

„December hóje, nyarak jégverése,
drótvégre csomózott madár,
mi nem voltam én?”
(Pilinszky János)

Amikor *Ágoston Mihály*, az OMKDK vadonatúj főigazgatója 1980 elején erőteljes duzzadó vehemenciájával rám „endendénuszolta ki” a TMT főszerkesztését, a Pilinszky megfogalmazta torokszorongató kérdés jutott először az eszembe: „mi nem voltam én?” Így válaszoltam rá (akkor cinikusan): utóvégre mért ne legyek még lapcsináló is, a próba erejéig.

* * *

Írtam egy szép levelet elképzeléseimről és terveimről, s benne szerkesztőbizottsági tagságra kértem fel a címzetteket. (Korábban a lap nem működtetett ilyen bizottságot.) Az ekként kikerekedett bizottság tagjai mindenekelőtt a TMT olvasóközönségét tömörítő könyvtárhálózatokat reprezentálták, nevezetesen az ipari tárcák hálózatait (†*Bauer József*, *Kovács Dezső*), a műegyetemi hálózatokat (*Egyházy Tiborné*, *Mesterházi-Nagy Márta*) és az akadémiai hálózatot (*Székely Dániel*). A könyvtárügy többi tartománya felé való nyitás szándékát †*Sárdy Péter* (MM) és *Papp István* (KMK) tagsága jelezte. Az OMKDK-t *Szántó Péter* és *Vajda Erik*, a TMT-t *Novák István* szerkesztőségi titkár képviselte a bizottságban.

A műszaki szerkesztő – akkor még – *Ónódy Miklósné*, †*Lázár Péter* TMT-ügyekben „jobbkeze” volt. S lett az ényém is (1981 közepén bekövetkezett nyugdíjazásáig), ami különösen a számomra szokatlan munka első hónapjaiban bizonyult túl nem értékelhető körülménynek. Ónódynét követően *Csengődy Eszter* látta el ezt a feladatot.

A szerkesztőbizottsági névsor összeállításánál következőlegesen kerültem a szakkönyvtári-információs intézményi csúcsvezetők felkérésére. Olyan szakférfiak és szakhölgyek foglaltak a bizottságban helyet, akiknek táskájában ugyan ott volt a szakmai marsallbot, de még csak – folytatva a hasonlatot – „vezérkari ezredek” voltak. (Van, aki mindvégig az maradt, ami inkább dicsőség, mint szégyen: az illető különös, az adott ponton nélkülözhetetlen tehetségéről és hozzáértéséről tanúskodik.)

A „vezérkari ezredek” felkéréséhez részemről egy naiv vágy is társult: azt szerettem volna, hogy a kollégák felkérésüket követően szinte csak a TMT-nek dolgozzanak. Ez – persze – „nem jött be”. Jó, ha egyikük-másikuk hébe-hóba jelentkezett egy-egy cikkel, készített el hosszabb-rövidebb ismertetéseket-referátumokat. Kezdeti buzgalmamban nem számoltam azzal, hogy a nagy információs-szakkönyvtárügyi csa-

tákban a „vezérkari ezredek” mások vezénylik (látják el fejük búbjáig feladatokkal), illetve hogy a TMT e csatákban mindössze a „tábori újság” szerepét játssza.

* * *

Ahogy nézegetem a TMT-nek azt az „egy szám híján” három évfolyamát, amit én főszerkesztettem, meg kell állapítanom, szándékaim nem maradtak egészen beteljesületlenek.

Feltűnik, hogy számos, korábban más szakmai orgánumokhoz, így a *Magyar Könyvszemléhez*, a *Könyvtári Figyelőhöz* és a *Könyvtárhoz* „szokott” neves szerzők (†*Csúry István*, †*Domanovszky Ákos*, *Fogarassy Miklós*, *N. Rácz Aranka*, *Sz. Nagy Lajos*, a tudománymetrikusok közül *Braun Tibor* és munkatársai) publikációi jelennek meg a lapban a régóta „standard szerzők” publikációi közé vegyülve.

Feltűnik (annyi év után) az is, hogy a lap hasábjain mennyi, azóta országosan közismertté vált szerző kezdte meg publikációs tevékenységét. Csak néhány kiragadott példa: *Berke Barnabásné*, *Marton János*, *Maurer Péter*, *Teveli Mihályné*.

A két névsor és a megjelent cikkanyag tanúsítja, hogy majdnem három „szolgálati évem” alatt a TMT érzékenyebbé vált a hazai tudományos és szakkönyvtárügy iránt, illetve e tekintetben tágabb összefüggések feltárására is vállalkozott, anélkül azonban, hogy – akár hazai, akár külföldi vonatkozásban – a *Lázár Péter* által különösen kedvelt információtudományi és információs gyakorlati tematika szerepeltetése meggyöngült volna hasábjain. Sőt: a referátumok között – a számítógépesítés fokozódásának hatására – még erősödött is.

Végül „Az altera pars” rovat megnyitásával időnként az olvasóközönséget is sikerült bevonni (igazából: beleprovokálni) a szakmai közügyek megítélésébe. Ne feledjük: azokban az években kezdett „repedezni” és „szétmállani” az az információ- és könyvtárügyi koncepció és valóság, amely 1945 után lett úrrá Magyarországon. Mi legyen helyette? Mit kellene és lehetne megőrizni belőle – ezek voltak az égető kérdések akkoriban. Így a TMT, bár szerényen, szemléletformálást is vállalt kisebb-nagyobb vitáinak kezdeményezésével és megszervezésével.

* * *

Noha időközben a TMT igazán szívügyem lett, az 1982. évi 12. számban bejelentettem: „A lapot 1983. január elsejével Szántó Péter, az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár koordinációs osztályának vezetője veszi át. Az őrségváltást – az ifjúság javára – magam kezdeményeztem.”

Az említett bejelentésben méltattam a TMT eredményeit, de a szerkesztésben elkövetett baklövéseket sem hallgattam el. Summa summarum: a funkció ellátása a maga teljességében már sok volt számomra.

El kellett hát válnom a laptól: ágyától igen, asztalától nem.

Hogy ma is ott foglalok helyet asztalánál, azt hasábjain közzétett cikkeim, ismertetéseim, referátumaim, illetve számbavezető ajánlásaim bizonyítják. Szeretném, ha ez a tartós ragaszkodás minél tovább valóság maradna. Ehhez a TMT-nek és önmagamnak egyaránt jó egészséget kell kívánnom.

Futala Tibor

Konferencia az információs szolgáltatások minőségéről

A Német Dokumentációs Egyesület (*Deutsche Gesellschaft für Dokumentation e. V.*) – az Informatikai Egyesülettel (*Gesellschaft für Informatik e. V.*) együttműködve – 1993. május 2-től 4-ig rendezte meg Garmisch-Partenkirchenben 7. nemzetközi konferenciáját, amelynek témája az információs szolgáltatások minősége volt. Japánban, Észak-Amerikában és Nyugat-Európában a minőséget központba helyező menedzsmentet a 90-es évek igazi kérdésének tekintik. Míg az ipar területén a „minőségmenedzsment” néhány országban már évtizedek óta kifejlesztették és gyakorolják, addig a szolgáltatási szektorban hasonló koncepciók még csak gyakorlati kipróbálásuk elején tartanak. A különböző fajta információs szolgáltatások előállítására és működtetésére (kiadóknál, szakmai információs központokban, könyvtárakban, vállalati információs részlegekben stb.) az első gyakorlati tapasztalatok mindenekelőtt az angol nyelvterület országaiából származnak, de még ezek is csak az utóbbi években. Ennek a konferenciának az a célja, hogy a „minőségmenedzsment” (elsősorban az ún. Total Quality Management = totális minőségmenedzsment) különböző kezdeményezéseit és módszereit az információs szolgáltatások terén első ízben a németül beszélő szakmai nyilvánosság elé tárja, s az alkalmazás tapasztalatait és lehetőségeit vitára bocsássa. A szervezőknek sikerült neves bel- és külföldi szakértők közreműködését megnyerni; közöttük szerepelt másokkal együtt *Sebastian Crawshaw* (tapasztalatait az angol INFOMAT nevű információs szolgáltató ügynök-

ségnél szerezte a minőségmenedzsmentben), *Barbie E. Keiser* (e téma vezető szakértője az USA-ban), *Frank Winkler* (az IBM Deutschland GmbH információs részlegében szerzett gyakorlati tapasztalatokkal), *Markus Abgottspon* (Schweizerischer Bankverein, Bazel), *dr. Ilse Bernhart* (Forschungszentrum Seibersdorf, Ausztria), *Carl Gustav Johannsen* professzor (Aalborg, Dánia).

A szakmai előadásokat a kis munkacsoportokban lefolytatott intenzív nézet- és tapasztalatcsere egészítette ki, valamint egyes problémák megoldásának közös kidolgozása.

A konferenciáról további információkat az alábbi két címen lehet kapni:

*DGD – Geschäftsstelle
Hanauer-Landstr. 126–128
D–W 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: +49 (0) 69430313
Fax: +49 (0) 694909096*

*Werner Schwuchow
GMD-INFOPOL
Postfach 13 16
D–W 5205 St. Augustin 1
Tel.: +49 (0) 224114 (0) 3320
Fax: +49 (0) 224114 3017*

Papp István
(Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár)

Egy új könyvtári folyóiratról

Kissé megkésve került kezünkbe az *Alexandria c.* folyóirat – alcíme szerint egy olyan folyóirat, amely nemzeti és nemzetközi szinten foglalkozik könyvtári és információs kérdésekkel – 1991. augusztusi száma, amely pedig már a harmadik évfolyam második füzeté.

Ez azonban nem a szerkesztőség hibája, inkább a bemutatásra vállalkozó vétsége.

A vétség annál nagyobb, mivel valóban figyelemre-méltó kiadványról van szó. Az *Alexandria* cím minden könyvtárosban hasonló asszociációs sort indít el, s ezt